

JACOB AXEL JOSEPHSON

1818-1880

Utvalda sånger I

för röst och piano

Selected Songs I

for voice and piano

Emenderad utgåva

Levande Musikarv och Kungl. Musikaliska akademien

Syftet med Levande Musikarv är att tillgängliggöra den dolda svenska musikskatten och göra den till en självklar del av dagens repertoar och forskning. Detta sker genom notutgåvor av musik som inte längre är skyddad av upphovsrätten, samt texter om tonsättarna och deras verk. Texterna publiceras i projektets databas på internet, liksom fritt nedladdningsbara notutgåvor. Huvudman är Kungl. Musikaliska akademien i samarbete med Musik- och teaterbiblioteket och Svensk Musik.

Kungl. Musikaliska akademien grundades 1771 av Gustav III med ändamålet att främja tonkonsten och musiklivet i Sverige. Numera är akademien en fristående institution som förenar tradition med ett aktivt engagemang i dagens och morgondagens musikliv.

Huvudredaktör/Editor-in-chief: Anders Wiklund
Textredaktör/Text editor: Erik Wallrup
Redaktör/Editor: Magnus Svensson

Levande Musikarv/Swedish Musical Heritage
Kungl. Musikaliska akademien/The Royal Swedish Academy of Music
Utgåva nr 318–324; 348–350 & 352/Edition nos 318–324; 348–350 & 352
2017
Notbild/Score: Public domain. Texter/Texts: © Levande Musikarv
ISMN 979-0-66166-359-1

Levande Musikarv finansieras med medel från/Published with financial support from Kungl. Musikaliska akademien, Kungl. Vitterhetsakademien, Marcus och Amalia Wallenbergs Stiftelse, Statens Musikverk, Riksbankens Jubileumsfond, Svenska Litteratursällskapet i Finland och Kulturdepartementet.
Samarbetspartners/Partners: Musik- och teaterbiblioteket, Svensk Musik och Sveriges Radio.

Swedish Musical Heritage and The Royal Swedish Academy of Music

The purpose of Swedish Musical Heritage is to make accessible forgotten treasures of Swedish music and make them a natural feature of the contemporary repertoire and musicology. This it does through editions of sheet music that is no longer protected by copyright, and texts about the composers and their works. This material is available in the project's online database, where the sheet music can be freely downloaded. The project is run under the auspices of the Royal Swedish Academy of Music in association with the Music and Theatre Library of Sweden and Svensk Musik.

The Royal Swedish Academy of Music was founded in 1771 by King Gustav III in order to promote the composition and performance of music in Sweden. Today, the academy is an autonomous institution that combines tradition with active engagement in the contemporary and future music scene.

www.levandemusikarv.se

UTVALDA SÅNGER VOL. 1

Sånger vid fortepiano op 5 t 1846	
Jag älskar en blomma (<i>H. Heine</i>) nr 1	4
Visor och sånger vid pianoforte op 8 t 1848	
Serenad (<i>R. Reinick</i>)	6
Om natten	9
Gyllne stjernor vandra sakta (<i>H. Heine</i>)	11
En höstafton	15
Du vackra fiskarflicka (<i>H. Heine</i>)	16
Vallgossen	18
Längtan	20
Sex sånger vid pianoforte op 10 t 1849	
Grannskapet (<i>J.L. Runeberg</i>) nr 1	24
Dröj, ljufva dröm! nr 2	26
Enslig färd nr 3	28

UTVALDA SÅNGER VOL. 2

Sånger op 1 t 1846	
Vårsång (<i>tonsättaren</i>) nr 13	5
Vid höstens början (<i>tonsättaren</i>) nr 15	7
Från Wandringsåren op 2 t 1862–63	
Pilgrims-sång nr 1	8
Lotsen och hans flicka (<i>C.J. B-n</i>) nr 5	10
En sommarafton nr 6	12
Vårhelsning nr 8	14
I skogen nr 9	17
Hör jag vinden sakta sjunga nr 11	20
Romanser och sånger op 6 t 1846	
Ebro Caudoloso (<i>E. Geibel</i>) nr 1	22
Si dormis doncella (<i>E. Geibel</i>) nr 2	26
Helsning (<i>H. Heine</i>) nr 5	28
Nya sånger vid piano op 15 t 1850	
Den öfvergifvna (<i>E. Stagnelius</i>) nr 3	30
Aftonen (<i>E. Stagnelius</i>) nr 4	31
Tre sånger för en lägre röst op 18 t 1870	
Till stormvinden (<i>F. Rückert</i>) nr 3	32
Fyra sånger op 24 t 1853	
Värme och ljus (<i>M. Silfverstolpe</i>) nr 1	36
Sånger op 25 t 1870	
L'emir de Bengador (<i>J. Méry</i>) nr 1	38

forts.

Den fallande stjernan op 26 t 1855	
Selmas bild (<i>F. Sander</i>) nr 2	44
Skogsblomman (<i>F. Sander</i>) nr 3	46
Slumra (<i>F. Sander</i>) nr 6	50
Sju sånger op 31 t 1857	
Sjung, du underbara sång! (<i>tonsättaren</i>) nr 2	52
Bortom vinter och vår nr 7	54
Sex sånger op 32 t 1859	
Natten var mild og kjær (<i>C. Winther</i>) nr 4	56
Den gamle klockarens visor op 38 t 1880	
Ljusning (<i>C. Winther</i>) nr 9	58
Om aftonen nr 14	60

Jag älskar en blomma.

Ich lieb eine Blume.

Andantino.
mf con espressione.

Sång.

Jag älskar en blomma, men hvem mind det vara? En sara jag gär - de lil...jon, de rosor, de
Ich lieb ei ne Blume, doch weiß ich nicht welche, das macht mir Schmerz - ich schau in al...te

Piano.

mf

un poco riten.

P

in...bet swa...ra, mig in...gen, in...gen för...stär. Bland dol...tande ro...sor, så
Blu...men hel...che und such' und such' ein Herz. Es duft...ten die Blumen im

un poco riten.

p

ljut af smär...ta hörs nåh...ter gatens röst - Så varmt som mitt e...get
A...benä...schei...ne, der Näck...ti...gull schlägt - Ich such ein Herz, so

dim.

Lång-tande hjerta, så varmt som mitte--- get lång-tande hjerta, hvar står ett bröst? Och
 schön wie das meine, ich such ein Herz so schön wie das meine, so schön be--wegt- Die

mf

näk--- tergalns sång, jag lyss--- nade hören, så kla--- gam de- oss vä--- da ve och
 Nach--- tü gallschlägt und ich ver-ste- he den süs--- sen Gesang- uns bei--- den ist so

p

Väl--- var rö- rer, ja väl--- var och ve oss väl- var rörer ja väl- var och ve-
 tang und we- he, so weh' und bang so bang und wehe/ so weh' und bang.

dim. [*p*]

Ped. *Ped.*

* Korsförtecken för h1 borttaget.

Serenad.

Ständchen

Allegretto

Sång

Jör-den lvi-lar, ut-i him-ten, al-la stjer-nor hål-la vakt, och en
In dem Him-mel mäkt die Er-de, Mond und Ster-ne hal-ten Wächt, auf der

blomster - - tund på jör-der slumrar i den stil-la pragt, nu god natt, nu god natt, ja/
Erđ' ein klei - - ner Gar-ten Schlummert in der Blu-mer Pracht, gu-te Nacht, gu-te Nacht, gu-

nu, god natt! Ut-i lun-der/ der en hyd-da tyst i lin-dars skugga står, in-vid
- - - te Nacht! In dem Gar-ten/ steht ein Häuschen still von Lin-den/ ü-ber-dacht, vor dem

mf

mu - - -rens dol - - -da fönster lju - - -ligt li - - -ten lä - - -gel slår, nu god natt, nu god
 klei - - -nen Er - - -ker - - -fenster hållt ein Vo - - -gel sin - - -gend Wacht, gu - - -te Nächt, gu - - -te

un poco riten.

natt, ja god natt, In - - -nan - - - för en flie - - -ka
 Nächt, gu - - - - - - - - - te Nächt, In dem Kam - - - mer schlä - - -ft ein

un poco riten. *atempo*

f

stäm - - -mar dröm - - - man - - - de om blom - - - strens prägt, om blom - - - strens
 Mä - - -dö - - -ren, träu - - - - - - - - - mend von der Blu - - - - - - - - - men Pracht, von der Blu - - - men

pragt i dess ljer -- ta hvi -- lar him -- ten at -- la eng -- lar hæl -- la vakt
 Præcht ihr im Her -- zen nicht der Him mel und die En -- gel hæl ten Wacht

nu god natt, ja nu god natt, nu god
 gu - te Næcht, gu te Næcht, gu te

natt, ja nu god natt.
 Næcht, gu te Næcht.

Reinick

Ped

Om Natten.

In der Nacht

Andante

Sång

När nat - - - ten är still och him - - - len ar klar då blom mar det
Im Blaw - - - ev da schlecht die Dämm - - - rung so still, es blü - - - het im

p *cresc.*

tyst vid jor - - - dens barn Der frid som för vill när da - - - gen är
Thal mit sand - - - ter lust Der Frie - - - de ver - - - schuecht vom Ta - - - ges - - - ge -

p

var, den flag - - - tar mitt hjer - - - ta så ny och så varm Vid dag - - - gen som
wühl, er küch - - - let mir wie - - - der so la - - - bend die Brust Es per - - - let der

f *mf*

p *cresc.*

sträs i det glin -- dran/ de/ ljus, vid sän -- gen i dun -- kla Cy -- pres -- ser. nas
 Thaw i -- ber no -- si -- gen Schmels, es säu -- seth un dun -- kehn Cy -- pres -- sen -- ge --

mf *f* *mf*

sus, jag bi -- dar en mor -- gov klar, en sol som den för -- dom var, en dröm af lust en
 höls, ver -- sun -- ken in Schwär -- me -- rein er -- wart! ich des Ta -- ges Schein! Mein freud -- ges Hof -- fen

p

tröst somej mig svi -- kil, ej mig då -- rat/ har.
 täuschet nicht! Das wird ein Tag des Frie -- dens seyn/.

Gyllne stjernor vandra saktu"
 "Sternlein mit den goldnen Füsschen"

Andantino

Sång:

mezzo voce

Gyll-ne stjernor vandra stil la var-samt och med tyst-ta fjert allt de ic-ke jor-den väe-ka
 Stern-lein mit den goldnen Füs-schen wandeln dro-ben bang und sacht dass sie nicht die Er-de wec-ken

Pianof

p

ur den tyst-va nat-tens frid, ur nat-tens frid. Lysman-de stå al-la skogar
 die da schlüft um Schofs der Nacht, in Schofs der Nacht Hor-chend stehn die stum-men Wälder

tenu to

kvarje blad och tyssnar still Och i dröm-mar ber-ge sträc-ker si-na
 je-des Blatt ein grü-nos Ohr Und der Berg wie trau-men streckt er sei-nen

cres - cen - do *f* *quasi Recit* *a tempo un poco agitato.* *pf*

druck - la ar - mar opp - *Doch, hvad hør jag!* *Fül mitl ljer ta* *hin na*
Schal - - ten arm em - por - *Doch was viel dort?* *le mein Her - - ze* *drang der*

quasi Recit *a tempo un poco agitato*

accelerando e appassionata.

to - - ners å - ter - - ljud, *var det väl den hul - - das stäm ma* *el - ter*
Tö - - ne Wie - - der - - hall, *war es der Ge lieb ten Stim me* *o - der*

accelerando e appassionata

f

näk - - ter - ga - - - tens röst? *Var det väl den hul - - - das*
nur der Nach - - - ti - gall? *War es der Ge - lieb - - - ten*

un poco

stäm - ma el - - ler näk - - - ter - ga - - - tens röst ?
Stim - - me o - - - der mur der Nach - - - ti - gall ! *Sotto voce Till mitt In main*

ritenuto

hjer - - - ta hin - na to - - - ners ä - - - ter - - - ljud, är det
Her - - - re drang der Tö - - - ne Wie - - - der - - - hall, war es

mf

rallent. e diminuendo

väl den/hul - - - das stäm - ma el - - ler näk - - - ter - ga - - - tens röst ?
der Ge - lieb - - - ten Stim - - - me o - - - der mur der Nach - - - ti - gall ?

Heine

rallentando e di - - mi - - nu - en do

En höstafstön. Am Herbstabend.

Andante

Sång.

mf I lunden stå träden så ka - la på jorden blomar ej mer, och sommarens sis - ta svala har
 Nog trodde jag länge dig dö - der i jordens djupaste kamm, nog trodde jag in - gen suckare dig
 Kändt stå - hen' die Bau - me, die ho - hen der sommar blühte und schwand, die Schwärben sind auch ent - flohen nach
 Ewar vänt' ich du seist' mir ge - stor - ben und durch die ei - ser - ne Ruh nichts trauche' dir jetzt den Na - men, die

Pianof

cres. Flyktat till sö - dern'er. Men hjertats sommar den blommar så stil - la i he - tig frid! der ruart mång' tusend'
 kunna' till häiska mitt namn. Men nu jag ser dig ju vandra på him - me - lens lju - sa stig bland stjernmång' tusend'
 wanni - gern, fer - - nen Strand! Doch glüht ein Stern noch im Her - zen wo hei - li - - ger Irene schafft, da zog mir viel schöne/
 Klä - ge' der Lie - ber - den zu, und dennoch seh' ich ja wal - len auf himlis - cher Flur dein Bild! Mir winkt aus den lichten

pf ro - - sor allt från din kär - - leks tid. allt från din kär. leks. tid.
 an - - dra du blic - kar så ligt till mig. du blickar så ligt till mig.
 So - - sen' der Lie - - be Wun - - derkraft! der Lie - be Wun - derkraft!
 Hat - - ten' ein Stern gar freundlich und mild ein Stern gar freundlich und mild!

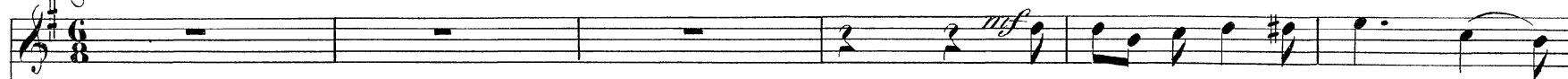
sf *sf* *p*

"Du vackra fiskarflicka"

"Du schönes Fischermädchen"

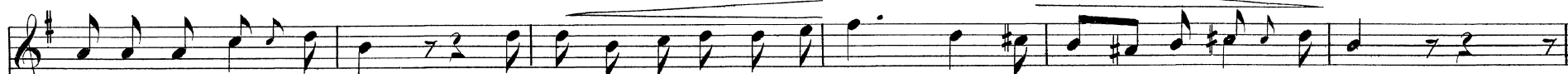
Allegretto.

Sång.

Du vack- ra/ lis- kar- lic- ka
Du schö- nes Fischer- mäd- chen/

Piano.

skynnda med bå-ten i/ land; kom hit vid min si- da, om kär- -- lek o låt oss drömma vid strand.
trei- be/ den Båhn/ ans Land; komn/ su mir und set- ze/ dich/ nie/ -- der wir ko- -- sen Hand in Hand!

Iv- ta du trygg ditt/ huf- -- vud/ in- vid mitt/ var- ma bröst; du tyss ju/ u- tan båt- -- van till
Ieg an/ mein/ Herr/ dein/ Köpf- -- chen/ und/ lichte/ dich/ nicht/ zu sehr; ver- trawt du dich/ doch/ sorg- -- los

cresc.

hat - - vet vil - da röst. Mitt hjer - ta är som hat - vet med storm och ebb och Flod, och
 tög - lich dem vil - den Meer. - Mein Herz gleicht ganz dem Mee - - re hat Sturm und Ebb' und Fluth und

cresc.

un poco rall. *dim.*

mån - gen/dyr - bar per - - la är - dock i dju - pet bor är - dock i dju - - - pet
 man - che/ schö - ne Per - - le in sei - ner Tie - - fe ruht in sei - - - ner Tie - - - - fe

un poco rall. *dim.*

bar. **Heine.**

ruht

Pf. *Ped.*

Ullgossen. Der Schäfer.

Allegro. ardito

Sång.

När so - len står opp i strå - lan - de glans och dimmor - na fly i glö - dande dans, när
Die son - ne geht auf in hei - li - gen Glanz die Ne - bel ent - flihen in feu - ri - gen Tanz. Das

Piano.

till - vet sig rör ut i luft och på haf då let - tar jag glad min vandring - ståt. Vid
Le - ben er - wacht so kräf - tig und jung, da lass ich den Stab zur Wan - de - rung. Beim

da - - - gens för - sta te - er - de blick, vid vin - - - dens för - sta till - var - de flägt vid
er - - - sten/ frö - hen/ son - ni - gen strahl, wann's tin - - - de weht auf blu - mi - ger Hörd, beim

vå-gensång, af morgonen väckt jag kallar min tyrod och nedåt fäl-let går vi föl-jas så' åt på'
 Wä-ter-spiel im bläulichen See; da folgen mir schon die Lämmer nach ins Thal. Wir zie-Ten ver-grüet/ auf

stenbunden/ stig dit bort der min slička vän--tar mig.
 stei-ni--gem Pfad/ wo sin-ge nörd froh mein/ Lieb---chen' nächt.

2^a versen

Och när det blir kvätt/ i myrtenlund, farväl, o farväl du bjul-vastund! Den månesomföl-jer stjernorna at ej tyser för oss ge-
 zwanket ut die Dämmung schnell zurück! A-de, ach A-de mein Herzensglück! Da leuchtet der Mond im Sternhellen Chor uns schon auf get-runden'
 mensam/strät. Till da--rens stiel la grönshande vår ätig lö--rerflo--dens stängande väg, till fjäl-ten/ då med ensli-ga steg till'
 Wegen vor. Du fleuchst, den sehlingender strom entlang, tief in der grüncnden Forst hinein. Ich wandte dann im nächtlichen Schein auf
 ba-ha vid månanstrogna glarisjaggår. Men ä-ter blir dagkringfjäll och' väg, till dig för mig ä-ter mitt tyer-tas häg!
 einsamer. Bahn am ö--den felsenshang. Doch ta-ge/ es wieder auf Fluß und See, da en dot auch wieder mein Herzens- weh!

Längtan. Sehnsucht.

All^o appassionato.

Sång.

Ser jag stjer nor na/spri da sitt flam mande sken/af ver skog af ver blå nan de sjö, O! hur
 Seh' ich blin ken die ster ne mit lus ti gemsehn überm See/ü ber Flu ren und Schacht, oh! da

Piano

grips jag af längtan att Flyt ta dithän till dene vi ga här te tens ö! Ty der up pe i him mälska
 schwinget mein Geist sich in Wol ken hinein, wo die Lie be die e wi ge lacht. Denn da o ber, wo Wel ten im

verldarnas dans, skall jag vi gas vid henne en gång, som här ne re på jorden för mig er dast län s i min dröm i min svärmande
 Reigen sich drehn da, da wird mir die Hol de zur Braut, die mein Auge das sterbli che, nimmer ge seh, die mein Herz nur in Träumen er

un poco piu lento e sostenuto.

f

brud. Till de te — en desjerner vi styra vår lärä i en vik utaf himmelen/ blå! och en hydda vi bygga vid
hand! lasst uns hin nach dem glänzenden friedlichen Ort durch die schwebenden Wölkchen — cirv! lasst uns bauen am Ufer der

mf

glänsande fjärd, för att bo der löre vigt vi två O, hur sällt att i här lekens re — nas — te dröm vid din
See. li — gen dort, lasst uns juchsen im e — wi — ger/ Schön! Denn da wandl' ich ent — zücht' wie im gött — li — chen Traum, und es

cresc

mf

Maestoso.

f

si — da/ för al skad la' ga; ho'ra bruset af i — lan. de sekternas ström, mendigal — drig förlora än — då! och hur
folgt die Ge — lieb te mir treu — es verrollen die Kei ten um Stru del und Schaur, doch wir lie — ber uns immer auf's nau! Oh, wie

mf

tyd- lig- tätt ful- la till Guddomens tron/ vid för- lå- tel- sens sme- kan- de röst, då den E- vi- ge sä- ger: din/
dan- k ich/ dem/ Gott, der die En- ge- linn/ schuf, dem so ward mir das Höchste zu Theil! " Sie ist dein!" klingt der Sphä- ren er-

ev- gel är hon/ och din sa- lig- het/ vid hen- nes bröst. **Sätherberg.**
schallen- der Ruf und bei ihr such' dein ew- ges Heil.

*b1 korrigerat från c2.

Grannskapet.

Liätt och lifligt.

af Teguér

J. A. Josephson, Op 40

Sång.

mf

Jag står u...ti mitt fön-ster här och ser till
kun de stå och lyss na till den rör-da
ber dig se till månen opp u...ti det

mf

erese

ditt- Der sit...ter du som ar mig kar, på tju...gu steg är du mig när, ditt hjer...ta det är
sång, och sue...ka när du te...ge ställ, ty ej så skön är lärkans drill, ej nåk...ter-gulns en
blå! Två äl...skan-de stå på dess topp, två eng-lar på en lil-je-knopp, o vo...re vi de

erese.

mitt! Jag kun...de sit...ta hand i hand och se på dig, och
gång. Jag kun...de va...ra tycktig, jag och är det nu På
två! En-gång vi sit...ta der i ro och kys-sas ömt, och

cresc.

1^a och 2^a stroforn

bliv ka i ditt ögas braud, och kys sa lil-jor na i bländ, som rod na de för mig som
 rull gar din i mänskens dag, en skug ga syns med äd la drag, den skug gan det är du den
 ta la än nu om vår tro, men de som ner på jor den bo, ha

cresc.

*3^e stroforn
un poco rit!*

rod na de för mig. Jag läm ge sen oss glömt, ha läm ge sen oss glömt,
 skug gan det är du! Jag

un poco rit

p

oss glömt!

mf

pp

Dröj, ljusva dröm!

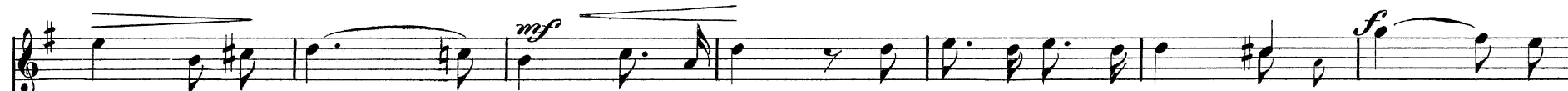
Fj för fort/ Med uttryck.

Sång.

Dröj, ljusva dröm! min själ än nu bevin- ga, bort till de gyll- ne
dröm! än nu i kla- ra vå- gor Him- lar- nes glans sig

Pianoforte

vert- dar mig för! Fläg- tan- de sång i dunkla kro- nor kvin- ga! Hjer- tats
speg- la jag ser I ljud- ti- ga natt! På hjertats tu- sen frå- gor i flam- man- de

e- cho det/ sva- rar och dö- Dröj, dröm- da tröst, ljud- ti- ga lye- ka,
stjern- skott/ svar du mig ger. Dröj, sko- na lrid, sa- ti- ga min- ne,

*fiss bortaget.

låt mig dig tryc---ka djupt i mitt bröst! A---nin---gars ström,
 sval---ka mitt sin---ne i båt---van och strid! Ifjer---ta för glöm

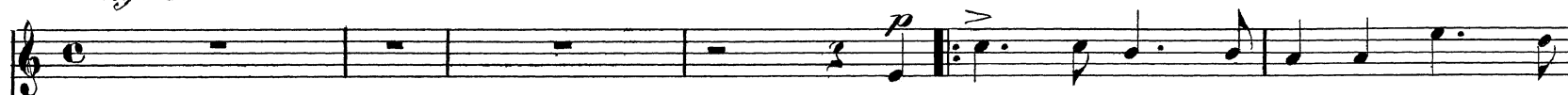
kär---le---kens vå---rar, hopp last du då---rar, dröj ljud---va dröm!
 da---gar---nes swim---mel! Nätt---li---ga swim---mel, dröj ljud---va dröm!

1^a volta 2^a volta
 Dröj, ljud---va

Enslig färd.

Måttligt/fort

Sång.

Den väg, som tyst jag seg-lar fram, den
Så en-sam seg-lar jag min strät, men

Pianoforte

eres

för till fjer-ran haf och skall jag in-gen hamn der nå, jag fin-na skall en
Him-len of-ver mig Till hvil-let djup det in må gå, jag truk-tar ic-ke

pf

grad. Jag säg ett land der so-ven kysst en ros så ljuf och röd; men
mig. Far-väl, du ros på ljuf-big strand! Din syn dock glädt min själ; hur

ack den blomstrade ej för mig, för mig brann ej dess glöd.
 fjer--ran än du är för mig jag minnes dig lik--väl.

f

mf

Men ack den blomstrade ej för mig, för mig brann ej dess glöd.
 Hur fjer--ran än du är för mig jag minnes dig lik--väl.

Så

Red

Jacob Axel Josephson

Jacob Axel Josephson (1818–1880) arbetade mångsidigt inom musiklivet: som musiker, pedagog, dirigent, skriftställare, arrangör och tonsättare. Så verkade många vid denna tid, tvingade därtill av försörjningsskäl. Men i Josephsons fall innebar mångsidigheten en klar fördel, när han målmedvetet och välinformerat byggde upp musiklivet i Uppsala till något som kunde mäta sig med det som Stockholm ägde. Hans egna kompositioner, framför allt körverken, bidrog tveklöst till denna utveckling av universitetsstadens musikscen.

Josephson var stockholmare. Som musiklärare i Klara skola hade han Abraham Mankell, vilken insåg den unge Josephsons musikbegåvning. 1835 kom Josephson till Uppsala för studier. Där inlemdes han snart i stadens centrala musikkretsar och deltog bland annat i salongsmusicerandet. Hans komponerande inleddes med sånger för röst och piano, d.v.s. en genre i salongernas hägn.

Han kom från ett judiskt hem. 1841 konverterade han till kristendomen och lade samtidigt till Axel som ett andra förnamn.

Tack vare insamlade medel kunde Josephson resa utomlands för högre musikstudier 1844, en vistelse som varade i tre år och som gav honom viktiga lärdomar. Han vistades i Dresden, Leipzig och Rom, samtliga då betydelsefulla musikcentra.

Åter i Sverige blev han först musikalisk ledare för Harmoniska sällskapet i Stockholm, för att 1849 utnämnas till *director musicæ* vid Uppsala universitet. I den tjänsten ledde han Akademiska kapellet, men tog också initiativ till en blandad kör, Harmoniska sällskapet. 1854 fick han uppdraget att leda den ett år tidigare bildade manskören Orphei Drängar.

1864 fick han tjänsten som domkyrkoorganist. I den rollen arbetade han inte bara för att fylla kyrkan med musik vid gudstjänster och särskilda konserter, utan satsade också på att som tonsättare, arrangör och utgivare förnya den andliga musiken, särskilt koralerna.

Jacob Axel Josephson skrev mycket av sin musik i anslutning till de ensembler och de musiktillfällen vilka han arbetade med.

Sånger och körverk dominerar därför hans produktion, och av sådana verk har flera stycken stått på repertoaren under långa tider. ”Vårliga vindar draga” för manskör är mest framförd. Merparten av hans orkesterverk komponerades för särskilda högtider inom eller utom universitetet. En del kammarmusik kompletterar bilden av tonsättaren Josephson.

Invald i Kungl. Musikaliska akademien den 19 december 1857 som ledamot nr 359.

© *Gunnar Ternhag*

Om utgåvan

Levande Musikarvs Häggs emenderade utgåvor är redaktionellt genomsedda och korrigerade utgåvor av tidigare tryck med kommentarer rörande rättelser och ändringar införda i form av fotnoter. Justeringar av bågar, förtecken, accenter och artikulation som inte har medfört förändrad läsart har utförts utan kommentar.

Josephson och sångerna

Jacob Axel Josephson komponerade närmare 160 sånger och de utgör en viktig och bestående länk i den svenska romanstraditionen. Hans första sång tillkom 1838, samma år som han i Uppsala hade vunnit ett pris för sin diktsamling *Konstnärens morgondröm*, och 1841 utkom hans första sångsamling, tillägnad Jenny Lind som var hans nära vän och även gav honom möjlighet att studera utomlands. Detta ”opus 1” skulle snart kompletteras med ytterligare tre häften och följas av de sånger från studietiden i Tyskland som samlades i tre häften *Från Vandringsåren*. I dessa sånger fortsätter Josephson linjen från Geijer och Lindblad, också genom att han ofta tonsatte egna dikter och liksom Lindblad gärna sjöng sina visor själv.

Under vistelsen i Leipzig skrev Josephson åtskilliga sånger till tyska dikter, där impulser från den tyska lieden, särskilt Mendelssohn men även Schumann och Robert Franz, är tydliga. Men dessa drag assimileras snabbt i hans egen ”nordiska” stil som ger hans textnära tonsättningar av bl.a. Goethe, Heine och Rückert, en stark personlig ton, samtidigt som hans uttrycksregister blir allt bredare. Nu kan han dessutom i kontinental anda tonsätta stycken som Emanuel Geibels utåtriktade ”spanska romanser” ”Ebro Caudoloso” och ”Si dormis doncella”.

I övrigt är hans sånger med få undantag lyriska och dynamiskt återhållsamma, och de är ofta strofiska och visbetonade med ett endast harmoniskt stödjande ackompanjement, vilket i sin tur innebär att tonsättningens grundkaraktär i allmänhet bibehålles, även om sång- och/eller pianostämman varierar. Någon gång tangeras en folkvisartad atmosfär, men i regel är hållningen snarast konstmässigt intim. I sångerna till egna texter, där många synes vara skrivna ”i ett enda svep” och därmed framstår som hans mest spontana, spänner motiven från det drömska och melankoliska till det ljust optimistiska och trosvisa, och många utgår från

direkta naturupplevelser, så t.ex. de särskilt uppskattade vårstämningarna. Flera texter talar om musikens och sångens livgivande och tröstande makt.

Bland de diktare som i övrigt intresserat Josephson märks Böttiger, Runeberg, Stagnelius och Tegnér. På äldre dagar komponerade Josephson flera sammanhållna sångcykler som *Den fallande stjärnan* (efter Fredrik Sanders *Sånger till Selma*), *Den gamle klockarens visor* (egna texter) och *Melodier till Finska toner* (Topelius), men det är – kanske på grund av ett länge populärt urvalshäfte (*Valda Sånger och visor*) – främst de fräscha ungdomssångerna som överlevt, bland dem ”Vårsång”, ”Vårhelsning”, ”I skogen” och ”Stjärnklart”, men också mer högstämmda stycken som ”ariosot” ”Hemlängtan” och den sakralt innerliga ”Lofoffer”.

© Lennart Hedwall

Jacob Axel Josephson

Jacob Axel Josephson (1818–1880) had a versatile career in music: musician, teacher, conductor, writer, arranger and composer. Many were forced into such activity at the time in order to earn a living. However, in Josephson's case, this versatility worked to his advantage, as he purposefully and eruditely built up musical life in Uppsala into something that could be measured with Stockholm's. His own compositions – especially the choral works – doubtlessly contributed to this development of the university town's musical scene.

Josephson came from Stockholm. His music teacher at the Klara school was Abraham Mankell, who understood young Josephson's musical talent. In 1835, Josephson went to Uppsala to study. Here, he soon formed part of the city's central musical circles and partook in salon music-making. His composing began with songs for voice and piano, a genre under the salon auspices.

He came from a Jewish home. He converted to Christianity in 1841, adding Axel as a second given name.

Thanks to his savings, Josephson was able to travel abroad to pursue higher music studies in 1844, a journey that lasted three years and taught him much. He lived in Dresden, Leipzig and Rome, which were then all important musical centres.

Upon his return to Sweden, he first became the musical director for the Harmoniska sällskapet (the Harmonic Society) in Stockholm, and in 1849 was named *director musices* at Uppsala University. In this role, he led the Akademiska kapellet (the academic orchestra), but also formed a mixed choir, the Harmoniska sällskapet (of Uppsala). In 1854, he was given the task of directing the male choir Orphei Drängar (The grooms of Orpheus), which had been formed the preceding year.

In 1864, he received the office of cathedral organist. In this role, his work was not only to fill the church with music

during worship and special concerts, but also to renew spiritual music, especially the chorals, as a composer, arranger and publisher.

Jacob Axel Josephson wrote much of his music in connection with the ensembles and musical occasions he worked with. Consequently, his output is dominated by songs and choral works, many of which have remained on the repertoire for long periods. 'Vårliga vindar draga' (Spring winds blow) for male choir is the most frequently performed. The majority of his orchestral works were composed for special occasions both in and outside university. Some chamber music serves to complete the image of Josephson the composer.

He was elected to the Royal Swedish Academy of Music on December 19 1857, as member No. 359.

© *Gunnar Ternhag*

Trans. Martin Thomson

About the edition

Levande Musikarv's (Swedish Musical Heritage's) emendated editions are editorially revised and corrected versions of previously printed material, with comments on the corrections and amendments inserted as footnotes. Adjustments to slurs, accidentals, accents and articulation marks that have not affected the reading have been made without comment.

Josephson and the songs

Jacob Axel Josephson composed nearly 160 songs, which represent an important and enduring link to the Swedish tradition of romantic songs. His first song appeared in 1838, the same year he won a prize for his poetry collection *Konstnärens morgondröm* in Uppsala. In 1841, he published his first collection of songs, dedicated to singer Jenny Lind, who was a close friend and also gave him the opportunity to study abroad. This 'opus 1' would soon be supplemented by a further three books, and followed by songs written during his time studying in Germany, which were later collected in another series of three books entitled *Från Vandringsåren*. In these songs Josephson continues a line of development from Erik Gustaf Geijer and Adolf Fredrik Lindblad, not only because he often composed music to his own texts, but also, like Lindblad, gladly performed his songs himself.

During his stay in Leipzig, Josephson composed several settings of German poetry, in which influences can clearly be felt from the German Lied, especially Mendelssohn, but also Schumann and Robert Franz. These features were, however, quickly assimilated into his own 'Nordic' style, imbuing his settings of, amongst others, Goethe, Heine and Rückert (which often closely follow the contour of the text) with a strong personal tone, whilst his expressive repertoire became noticeably wider. Furthermore, his settings of Emanuel Geibel's exuberant 'Spanish romantic songs', 'Ebro Caudoloso' and 'Si dormis doncella', display a marked continental influence.

His songs can otherwise be characterised, with few exceptions, as lyrically and dynamically restrained. Moreover, they are often strophic, with a stylistic emphasis derived from earlier folk ballads and with a harmonically-supporting accompaniment. This, in turn, contributes to the essential compositional character of restraint throughout, although the voice and/or piano part are often varied. Sometimes

the music is tinged with a folk-influenced atmosphere, but generally it is braced with artful intimacy. The settings of his own texts, many of which appear to be written 'in one fell swoop', thus stand out as his most spontaneous, with motifs spanning from the dream-like and melancholic to the lightly optimistic and assuredly faithful. Moreover, many emulate direct experiences from nature such as, for example, the feelings evoked by the long-anticipated coming of spring. Several texts also portray the life-giving and consoling power of music and song.

Amongst the writers who otherwise inspired Josephson are Böttiger, Runeberg Stagnelius and Tegnér. Later in life, Josephson composed more cohesive song cycles, such as *Den fallande stjernan* (after Frederick Sander's *Sånger till Selma*), *Den gamle klockarens visor* (composed to his own texts) and *Melodier till Finska toner* (Topelius). However, it is perhaps mostly due to the long-popular book of selections *Valda Sånger och visor*, that chiefly the fresh, youthful songs have survived, amongst them 'Vårsång', 'Vårhelsning', 'I skogen' and 'Stjärnklart', but also more eloquent pieces, such as the arioso 'Hemlängtan' and the sacred, heartfelt 'Lofoffer'.

© Lennart Hedwall
Trans. Robin McGinley